

MAAILMAN ERI KULMILTA



Rajiv Gandhi puolueen puheenjohtajaksi

DELHI Intia - Intian pääministeri Rajiv Gandhi valittiin viime viikon hallitsevan kongressi I -puolueen puheenjohtajaksi. Valinta tehtiin yksimielisesti, ja Gandhi on tullut tunnetuksi nuorekkaan ja vieraanvaraisen puheenjohtajan roolista. Kongressipuolue on aiemmin haajonnut kahteen puolueeseen. I-kirjain nyt vallassa olevan puolueen nimessä tarkoittaa Indira Gandhia.

Rajiv Gandhi nimitettiin pääministeriksi sen jälkeen kun hänen edeltäjänsä ja äitinsä Indira Gandhi oli murhattu 31. lokakuuta.

Portugalista ja Espanjasta ei EEC-päätöstä

BRUSSEL Belgia - Euroopan talousyhteisön EEC:n ulkoministerikokous päättyi ilman, että siinä olisi päästy yksimielisyyteen neuvotteluehdotuksista Espanjan ja Portugalin liittymiselle talousyhteisöön.

Brysselissä pidetyn kokouksen puheenjohtajana toiminut Irlannin ulkoministeri Peter Barry sanoi, että erimielisyyksiä vallitsee edelleen neuvotteluehdotuksista kalastamiselle, hedelmille, vihanneksille ja viinille. Ministerien näkemykset kuitenkin lähentyivät Barryn mukaan kokouksessaan.

Talousyhteisön 10jäsenmaan on tarkoitus jatkaa yhteydenpitoa Espanjan ja Portugalin kanssa tällä ja ensi viikolla. Espanjan ja Portugalin on suunniteltu liittytävän EEC:n jäseneksi vuonna 1986.

Islannin virkamiehet hyväksyivät sopimuksen

REYKJAVIK Islanti - Islannin julkisen alan työntekijöiden suuri enemmistö on hyväksynyt äänestyksessään viime kuun vaihteessa valtion ja virkamiesliiton tekemän uuden sopimuksen. Uuden sopimuksen mukaan julkisen alan työntekijät saavat keskimäärin noin 20 prosentin palkankorotuksen ensi vuoden loppuun mennessä.

Julkisen alan työntekijöiden ja valtiovarainministeriön välillä puhjennut pakkariita aiheutti viime kuun 4. päivänä Islannin noin 17,000 julkisen alan työntekijän lakon.

Englannin kaivoslakossa bensiniipommeja

LONTOO Englanti - Lakossa olevat englantilaiset kaivostyöläiset heittelivät viime viikolla bensiniipommeja ja hyökkäsivät poliisiasemille maan suurimmalla kaivosalueella Yorkshiressä. Viranomaiset ja kansallinen hiilikaivosyhtiö sanoivat väkivaltaisuuksien olleen pahimmat sen jälkeen kun kaivoslakko alkoi maaliskuussa, kahdeksan kuukautta sitten. Väkivaltaisuuksia tapahtui myös yön aikana.

Vihaiset kaivostyöläiset heittelivät työhön meneviä tovereitaan suojaamaan tulleita poliiseja kivillä, pulloilla ja rautatangoilta kaivosten ulkopuolella ja kyllissä.

Taustana väkivaltaisuuksille on Englannin kansallisen hiilikaivosyhtiön NCB:n lupaus maksaa epätavallisen suuri jouluhaha, 1,400 puntia (noin 1,800 dollaria) niille kaivostyöläisille, jotka suostuvat palaamaan työhön.

Viime viikolla työhön palasi joukko kaivostyöläisiä ja Englannin hallitus ja NCB ovat ennustaneet tänä viikoksi joukkopaluuta kaivoksiin.



Tri Joseph P. Allen työntämässä tietoliikennesatelliittia avaruusalusta kohti.

Vialliset satelliitit pelastettu

HOUSTON Teksas - NASA:lla on alusta asti ollut vaikeuksia saada rahoittajia ja takajia avaruusalustoihin. Avaruusalus Discoveryn viime viikkoinen lento kuitenkin oli erinomainen myyntipaasaus NASA:n kyvyistä.

Lennon aikana astronautit Joe Allen ja Dale Gardner irtautuivat aluksesta ja pelastivat kaksi tietoliikennesatelliittia, jotka olivat helmiä kuita asti kiertäneet väärällä radalla avaruudessa. Miehet työnsivät puoli tonnia painavat satelliitit käsin alukseensa ja kiinnittivät ne käsivoimin lähtölehteen.

Operaatio tapahtui painotomassa avaruudessa 224 mailin etäisyydellä maan pinnasta.

Luurankolöytö kumoaa entiset uskomukset



Richard Leakey esittelee nuoren, 1,6 miljoonaa vuotta sitten eläneen homo Erectuksen pääkalloa.

NAIROBI Kenia - Pohjois-Kenassa on löydetty 1,6 miljoonaa vuotta sitten eläneen pojan kokonainen luuranko, Asiantuntijoiden mukaan pojan luuranko on ns. Homo Erectus-lajia, jota pidetään varhaisimpana kantaäänä.

Tutkijat sanovat, että 12-vuotias poika on painanut eläessään noin 120 paunaa ja ollut noin 5 jalkaa 4 tuumaa pitkä. Poika kuoli todennäköisesti flunssaan tai keuhkokuumeeseen, mitään merkkejä putojen raatelusta ei löytynyt. Hän olisi voinut kasvaa yli 6 jalan pituiseksi, jos olisi elänyt vanhemmaksi. Tämä vahvistaa sitä käsitystä, että Homo Erectus-lajin yksilöt olivat yhtä kookkaita kuin nykyihminenkin.

Homo erectus oli ensimmäinen ihmislaji, joka käytti tulta ja muutti Afrikasta. Lajista on nasta ja Euroopasta.

Tähän asti on yleisesti arveltu, että ensimmäiset ihmisrodut olisivat olleet kooltaan huomattavasti nykyihmistä pienempiä. Viimeisimmät löydöt osoittavat kuitenkin, että ihmisen koko on vuosien kuluessa vaihdellut melkoisesti. Muutama vuosi sitten Siperiasta löydettiin luurankoja, jotka olivat kooltaan 2,5 metrisille jättiläisille.

lin etäisyydellä maan pinnasta.

Merrett Syndicates ja International Technology Underwriters maksivat Indonesian hallitukselle (Palapa B-2:n omistaja) sekä Western Union Corporationille (Western 6:n omistaja) \$180 miljoonan korvaukset.

Vakuutusyhtiö Lloyd maksoi NASA:lle \$35 miljoonaa kumman satelliittien pelastamisesta. Vakuutusyhtiön toiveena on saada takaisin osa menetyksistään myymällä vähän käytetty satelliitit uudelleen.

Discoveryn kahdeksan päivän matka onnistui erinomaisesti ja sen lasku Kennedyn Avaruusasemalle Floridassa sujui moitteettomasti.

30 palasi Prahasta DDR:ään

PRAHA Tšekkoslovakia - Noin kolmekymmentä itäsaksalaista, joista kolmannes lapsia, pääsi lähtemään Länsi-Saksan Prahasta suurlähetystönsä kotimaahan viime viikon maanantaina. Epävirallisten lähteiden mukaan lähetystöskennukseen jäi vielä noin 90-100 itäsaksalaista pakolaista, jotka ovat yrittäneet päästä länteen.

Monet Länsi-Saksan Tšekkoslovakian, Unkarin, Puolan ja Romanian suurlähetystöissä olevista itäsaksalaispakolaisista ovat luopuneet toiveista päästä heti länteen sen jälkeen kun Länsi-Saksan hallitus oli ilmoittanut, etteivät viikkojen luottamussuhteiden neuvottelut Itä-Saksan viranomaisten kanssa ole johtaneet kouriintuntuihin tuloksiin.

Itä-Saksa oli luvannut neuvotteluissa vain, että se lupaa vain vapautuksen syytteistä, muttei anna takeita muuttoluvasta, jos he palaavat kotimaahan.

NL tukee boikotilla Englannin kaivoslakkoa

MOSKOVA N-liitto - Neuvostoliitto keskeytti viime viikon tiistaina kaikki polttoainetoimitukset Englantiin tukeakseen Englannin kaivostyöläisten pitkään jatkunutta lakkoa.

Toimitussuutto tuli yllätyksenä Moskovassa oleville läntisille diplomaateille, sillä Neuvostoliiton pääministeri Nikolai Tihonov oli maanantaina tuominut kaikki poliittiset perustelut tapahtuvasta kaupalliset pakotteet.

Polttoainetoimitusten keskeyttämisestä ilmoitti Neuvostoliiton hiilikaivostyöläisten liiton sihteeri Aleksandr Belousov televisiossa maanantailtana.

Englanti on viime vuosina

Budjetti käsittelyssä

SANTA BARBARA Kalif. - Erään hallituksen virkailijan mukaan presidentti Reaganin budjettineuvonantajat aikovat suositella \$50 biljoonan supistuksia vuoden 1986 budjettiin. Hänen mukaansa presidentti itse saa kuitenkin päättää missä näitä supistuksia tulisi tapahtua.

Vaalit Intiaan jouluksi

DELHI Intia - Intian pääministeri Rajiv Gandhi ilmoitti viime viikon tiistaina, että hänen maassaan pidetään vaalit ensi kuun 24. päivänä. Vaalien perusteella kootaan uusi hallitus, jonka tarkoitus toimia tammikuuhun 1990.

Ylin vaaliviranomainen R. Trivedi sanoi Delhissä pidetyssä lehdistötilaisuudessa, että ellei parlamentin alahuoneen, lok sabhan, vaaleja saada loppusuoritus 24. joulukuuta mennessä, niitä jatketaan ja ne päätetään 27. joulukuuta.

Rajiv Gandhi ilmoitti uusien vaalien järjestämisestä 13 päivää äitinsä, pääministeri Indira Gandhin murhan jälkeen. Vaalipäiväksi olivat tarkkailijarvellen paria viikkoa myöhäsempää ajankohtaa. Nykyisen parlamentin toimikausi päättyy 20. tammikuuta.

Trivedi ilmoitti, ettei parlamenttivaaleja lainkaan järjestetä Pohjois-Intiassa sijaitseissa Punjabin ja Assamin osavaltioissa.

Punjabissa on sikhi-enemmistö, ja siellä puhkei väkivaltaisuuksia kahden sikhienkivartijan murhattua Indira Gandhin.

Gandhin kongressipuolueella on tätä nykyä 354 paikkaa 544-paikkaisessa lok sabhassa. Sillä on myös ylivoimainen enemmistö parlamentin ylähuoneessa. Rajiv Gandhi nimitettiin maanantaina kongressipuolueen johtajaksi.

Kansankäräjät vahvisti Tanskan ydinaseettomuuden

KÖÖPENHAMINA, Tanska - Tanskan kansankäräjät päätti viime viikon torstai-iltana kehoittaa hallitusta pitämään Tanskan ydinaseettomana sekä rauhan aikana että sodan kriisin sattuessa. Päätös hyväksyttiin äänin 48-12. Kansankäräjien 179 jäsenestä 85 äänesti tyhjää.

Kansankäräjät hyväksyi myös toukokuussa päätöksen, jonka nojalla Tanska on pidettävä ydinaseettomana. Tanska, joka on Naton jäsen, kielsi vuonna 1956 ydinaseiden sijoittamisen alueelleen rauhan aikana. Naton mukaan puolustusliitto voi kuitenkin sijoittaa ydinaseita Tanskan alueelle sodan sattuessa.

Toukokuussa äänestyksessä neljä porvarillista puoluetta äänestivät tyhjää. Sosiaalidemokraatit äänestivät puolesta, mutta kaksi pienistä oppositiojoukosta, jotka toukokuussa olivat äänestäneet samoin kuin sosiaalidemokraatit, eivät tällä kertaa tukenut päätöstä.

Toukokuussa äänestyskierros päättyi, ja Tanskan ydinaseettomuus on nyt vakiintunut. Englannin ei ole kuitenkaan vaikea löytää vaihtoehtoisia tuontilähteitä nykyisessä markkinaolosuhteissa, sanoivat läntiset diplomaatit.

Neuvostoliiton pääministeri Tihonov tuomitsi maanantaina Havannassa jyrkästi Yhdysvaltain Neuvostoliittoon kohdistamat saarrat, jotka koskivat viljatuotteita ja Siperian ja Länsi-Euroopan kaasuputken laitteita. Hän sanoi sosialististen maiden talousyhteisön Sevin vuosikokouksessa, että kaikki sosialistiset maat vastustavat poliittisista syistä julkistettuja boikotteja ja pakotteita.

Kyseinen virkailija suostui puhumaan reportterien kanssa vain sillä ehdolla, että hänen nimeään ei anneta julkisuuteen. Myöhemmin sunnuntai-iltana hän sanoi neuvonantajien aikovan esittää supistuksia, joiden johdosta vuoden 1986 budjetin alijäämä olisi noin \$160 biljoonaa eikä \$210 biljoonaa kuten oli aikaisemmin arvioitu.

Tämän suunnitelman mukaan alijäämiä supistettaisiin jatkuvasti joka vuosi ja vuoteen 1988 mennessä ne olisivat noin \$100 biljoonaa. Supistus on melkoinen otettaessa huomioon, että vuoden 1985 alijäämän uskotaan nousevan jopa \$210 ennen vero-voiton vaihtumista.

Neuvonantajien joukko koostui 12 korkeatasoisesta hallituksen virkailijasta ja he neuvottelivat yli 12 tunnin ajan viime viikolla keinoista, mitkä tekisivät alijäämien supistukset mahdollisiksi tulevissa budjetissa.

Virkailijan mukaan tämä erittäin eräviesti mielipiteistä koostuva joukko ei aio esittää presidentti Reaganille vain yhtä supistusehdotusta vaan jo useita eri ehdotuksia. Heidän aikomuksenaan on sitten vaatia presidenttiä valitsemaan, miten hän ryhtyy supistustoimiin palatessaan Washingtoniin lomansa jälkeen.

Presidentti on parhaillaan Kiitospäivä-lomalla karjatilalla Kaliforniassa. Valkoisen Talon varalehtisiteeri Marlin Fitzwaterin mukaan "hän lepää ja kerää voimia uutta virkakautta varten."

Pääministeri Kalevi Sorsa pyrki tapaamaan Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain korkeimmat johtajat ensi kevään aikana, painostakseen Sosialistisen Internationaalisen aseriisuntaneuvoston (SIDAC) puheenjohtajaa näitä aloittamaan uudelleen neuvottelut ydinaseiden vähentämiseksi. Tämä kävi selväksi Tokiossa, jossa ensi vuoden toimintaa valmisteltiin SIDACin istunnossa Sorsan puheenjohtajana.

Yhteyksiä aletaan ottaa nyt Tokion kokouksen jälkeen ja tähtäimessä on, että tapaamiset järjestetään ensi keväänä helmikuuhin välisenä aikana.

Sorsa uskoo, että tapaaminen uudelleen valitun Reaganin kanssa toteutuu.

"Kyllä ilmeisesti, vaikka se

Koivisto hakee ydinaseettomalle Pohjolalle tukea

LONTOO Englanti - Neuvottelija, puhetta, tapaamista ja Suomen näkökohtien esilletuomista kansainvälisissä asioissa sekä tutustumista brittien kansallisiin pyhättöihin. Tätä oli Suomen tasavallan presidentin ja rouva Tellervo Koiviston nelipäiväinen vierailu alku tiistaina marrask. 13 p:nä Lontoossa. Erityisen kiintoisa oli käynti parlamentissa.

Lontoon Heathrow'n lento-

asemalla vastaanottoseremoniat eivät koristeellisuudella häikäisseet monen ensikertalaisen suomalaisen peittymykseksi. Tietävämmät totesivatkin, että näin on tapa, joskin Englannin viimeaikaiset attentaatit ovat saataneet karuutta joissain määrin lisäitä.

Ohjelmassaan varsinaiseen vauhtiin presidentti pääsi parlamenttilaissa. Hän kävi seuraamassa pääministerin kyselytuntia, joka luonnollisesti olikin alvan toista kuin Suomessa on yleensä tapana. Itse asiassa hillittyä sanallua kesti tämmälleen sen verran, että pääministeri Margaret Thatcher pääsi toivottamaan Suomen presidentin tervetulleeksi perinteistään niin rikkaaseen parlamenttiin.

Suomi haluaa erottaa Pohjo-

Räjähdykset tappoivat satoja Meksikossa

MEXICO CITY, Meksiko - Luonnon kaasujalostamossa sattuneiden räjähdysten ketju sai aikaan suunnattoman ja tuhoisan tulipalon tiistaina Meksikon pääkaupungin Mexico Cityn laitamilla. Savukerros ja liekit nousivat mailien korkeudelle ja tuhosivat viittomästä kaikki lähien rakennukset.

Alustavien tietojen mukaan 300-500 ihmistä sai surmansa ja sen lisäksi noin 1,500-1,800

Baby Fae ei kestänyt

LOMA LINDA Kalif. - Baby Fae-nimellä tunnettu tyttö, joka teki lääketieteellistä historiaa elämällä kolme viikkoa pavianin sydän rinnassaan, kuoli torstaina, marraskuun 15 päivänä hänen munuaistensa lakattua toimimasta. Hän oli kuollessaan vain kuukauden ikäinen.

Pienokainen syntyi sydänvatsana ja eli elämänsä sydämen varassa kauemmin kuin kukaan muu ihminen koskaan aikaisemmin.

Hänen tai hänen vanhempiensa nimeä ei annettu koskaan julkisuuteen, koska leikkauksen synnytti suurta kouraa ja leikkauksen moraalisuutta arvoiteltiin melko ankarasti.

Suomen uutisia SI Suurvaltojen välittäjäksi: Sorsa

riippuu tietysti toisenkin osapuolen halusta. Mutta yhteyden otamme ja puhelimella pyrimme," sanoi Sorsa Helsingin Sanomille.

Ja sama tapahtuu Neuvostoliiton suhteen? "Näin tapahtuu", Sorsa arvelee, ettei mitään syytä epäillä, etteivät yhteydet syntyisi.

"Minä uskon, että kummallakin puolella ollaan vastaanottavalla kannalla keskustelujen käynnistämiseksi."

Pääministeri Sorsa uskoo myös, että Sosialistisella Internationaalilla on mahdollisuudet toimia välimehenä suurvaltojen kesken sen takia, että sillä on uskottavuutta ja luottamusta kummallakin puolella ja se kykenee keskustelemaan kummankin osapuolen kanssa. Sellaisia järjestäjiä ei ole kovinkaan paljon. Hän sanoo

myös, että Sion paneutunut kansainvälisiin järjestöistä ehkä vakavimmin aseriisunnan problematiikkaan, mikä myös antaa sille painoa puhua näistä asioista. Ja kolmannen osapuolen rooli voi nyt olla hedelmällinenkin.

"Voi olla niinkin, että jotta tästä umpikuudesta päästäisiin eteenpäin ilman, että suurvaltojen arvovalteikijöitä loukattaisiin - kumpikaan puoli ei halua tilanteen näytävän sellaiselta, että se hyväksyy toisen ehdotukset ja siis perääntyy - niin siinä voi olla hyvinkin apua kolmanteen osapuolesta, Sorsa arvelee.

Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain johtajien lisäksi ottaa Sorsa SIDACin puheenjohtajana yhteyttä myös YK:hon ja sitoutumattomien maiden liikkeeseen, jonka puheenjohtajana tällä hetkellä on Intia.

te Pohjojan ydinaseettomasta

vyöhykkeestä, jolle Englanti ei toistaiseksi ole lämmennyt.

Presidentti totesi, että suurvaltojen strateginen kiinnostus Pohjolaa kohtaan näyttää olevan lisääntymässä.

Meksika aikana Suomen presidenttipariskunta lounasti myös Elizabethin ja prinssi Philipin kanssa.

Maiden perinteiset laajat kaupalliset suhteet nousivat kysymykseen esin monessa kohdin vierailuohjelmaa. Meillä hupenut viimeisenä vierailupäivänä Southamptonissa, jossa Walesin prinsessa Diana katosi nimikkoalukseensa, Suomen Wärttilän rakentaman Royal Princess -loistoluksen.

Näin tuli selvennetyksi tavoi-

Suomen presidentti Mauno Koivisto tapasi jo ensimmäisen vierailupäivänsä lltana Englannin pääministeri Margaret Thatcherin.

loukkaantui, suurin osa palaa pahasti.

Meksikon hallituksen antamien raporttien mukaan 264 ihmistä oli saanut surmansa ja noin 10,000 ihmistä oli jäänyt kodittomaksi.

Meksikon hallituksen kuulemansyiden tutkija tri Luis Sanchez Guerra kertoi reporttereille tiistai-iltana avustajajoukkojen löytäneen 262 ruumista heidän raivatuissaan talojen jätteiltä, tiili- ja pumurskaa.

Yli 150 pahoin palanutta ruumista kannettiin läheiselle poliisilaitokselle muovipusseissa.

Asukkaiden mukaan ensimmäinen voimakas räjähdys sattui 5:42 aamulla täysittään maata voimakkaasti. Sitä seurasi noin tusina muita räjähdyskäsii. Liekkipallot lensivät yläilmoihin ja palasivat takaisin alailmoihin polttavan kuumina jätteinä peittäen allaan olevat kodit ja liikerakennukset. Liekit rehuivat yli seitsemän tunnin ajan ennenkuin palomiehet kykenivät ne taltuttamaan.

Hallituksen omistaman raakaöljymonopoli Pemexin edustajan mukaan kaasutytteenä tankkauto ilmeisesti räjähti synnyttäen seurauksena muut räjähdykset.

Hallituksen omistaman raakaöljymonopoli Pemexin edustajan mukaan kaasutytteenä tankkauto ilmeisesti räjähti synnyttäen seurauksena muut räjähdykset.

"Voi olla niinkin, että jotta tästä umpikuudesta päästäisiin eteenpäin ilman, että suurvaltojen arvovalteikijöitä loukattaisiin - kumpikaan puoli ei halua tilanteen näytävän sellaiselta, että se hyväksyy toisen ehdotukset ja siis perääntyy - niin siinä voi olla hyvinkin apua kolmanteen osapuolesta, Sorsa arvelee.

Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain johtajien lisäksi ottaa Sorsa SIDACin puheenjohtajana yhteyttä myös YK:hon ja sitoutumattomien maiden liikkeeseen, jonka puheenjohtajana tällä hetkellä on Intia.

te Pohjojan ydinaseettomasta vyöhykkeestä, jolle Englanti ei toistaiseksi ole lämmennyt.

Presidentti totesi, että suurvaltojen strateginen kiinnostus Pohjolaa kohtaan näyttää olevan lisääntymässä.

Meksika aikana Suomen presidenttipariskunta lounasti myös Elizabethin ja prinssi Philipin kanssa.

Maiden perinteiset laajat kaupalliset suhteet nousivat kysymykseen esin monessa kohdin vierailuohjelmaa. Meillä hupenut viimeisenä vierailupäivänä Southamptonissa, jossa Walesin prinsessa Diana katosi nimikkoalukseensa, Suomen Wärttilän rakentaman Royal Princess -loistoluksen.

Näin tuli selvennetyksi tavoi-

Suomen presidentti Mauno Koivisto tapasi jo ensimmäisen vierailupäivänsä lltana Englannin pääministeri Margaret Thatcherin.



Suomen presidentti Mauno Koivisto tapasi jo ensimmäisen vierailupäivänsä lltana Englannin pääministeri Margaret Thatcherin.



Töölöläinen taloyhtiö pestasi oman kotiaivustajan

"Vanhuuden turvaa" saa talonmiehen entisestä asunnosta

HELSINKI Suomi - "Vanhat akut" eräässä töölöläisessä talossa eivät ole jääneet mankumaan kaupungilta kodinhoitopalveluja. He heittivät kuitit nurkkaan ja ottivat ohjauksen omiin käsiinsä: taloyhtiö vuokrasi entisen talonmiehen asunnon rouvalle, joka lupautui auttamaan sairastuneita asukkaita.

Naiset tekivät kaukonäköisen ja uraauurtavan päätöksen jo kymmenen vuotta sitten, koska tiesivät, että he tulevat ajan mittaan yhä vanhemmiksi ja tarvitsevat entistä enemmän apua.

Asukkaiden keski-ikä on jo 75 vuotta. Ei ole mitenkään ihmeellistä, että keskustan talojen yksioisissa ja kaksioisissa asuu vanhoja yksinisiä naisia. Heillä ei ole omaisia, jotka olisivat heidän hoitajinaan kiinnostuneita, paitsi perinnön toivossa.

Töitä riittäisi kahdellekin

Taloyhtiössä on nyt "yhteinen rouva", jolla on ennestään kotiaivustajakokemusta. Itäpää-välin hän käy töissä vakituksessa työpajassaan. "Aamupäivisin ja iltapäivisin on apua tarvitsevien käytössä: käy apoteekissa, postissa, kaupassa, siivoaa, auttaa saunassa ja muuta sellaista.

Asukkaat maksavat pientä palkkaa rouvalle "huokeisesta". Tulolla ei pääse rikastumaan, koska hän laskuttaa asukkaita "naurettavan vähän."

"Lähinnä tämä on diakoniatyötä", rouva kertoo. Hän ehti säännöllisesti auttaa 60 asukkaasta noin kymmentä. Työtä olisi vaikka kuinka paljon, mutta kaikkeen hän ei ehdi.

Töitä riittäisi kuulema kahdellekin kotiaivustajalle tai vastaavalle auttajalle. Apua tarvittaisiin myös naapuritalossa, jos joku vain organisoiisi asian.

Sairaanhoitajan harkittiin

Talovien haaveena oli alunperin lunastaa yksi ja pestä siihen sairaanhoitaja. Kyyhällä-työille se ei ole kuitenkaan ollut mahdollista, vaikka tiedettiin, että eläkkeelle siirtymistä voimissaan olevia sairaanhoitajia olisi varmasti ollut helppo saada työsuhteeseen.

Nykyinen avustajarouva teki talolle mielellään töitä vaikka koko päivän 3-4 tunnin sijasta. Se tietäisi kuitenkin mistä ja kuhunkin karututusta. Pitäisi tehdä tiliä sille ja tälle, hoitaa sosiaalisuutensa ja saada yhtiöltä takuupalkkaa. Pelkän "huokauttajan" varassa ei voi elää, vaikka olisi-kin halpa asunto.

Talonväki on tyytyväinen nykyisiin järjestelyihin. He suostuivat lämpimästi omaa apurouva muuhinkin yhtiöihin, joissa asuu vanhoja ja sairaita ihmisiä. Hän antaa aivan erilaisen turvan kuin kaupungin kodinhoitaja, joka pistäytyy huushollissa pari kertaa viikossa.

Töölöläistalon naisista kahdella käy kaupungin lähettämä hoitaja. Vanhimmat asukkaat ovat jo 90-vuotiaita. Kaikki eivät välttämättä ole vanhoja ja heikkoja. Jotkut lähtevät matkoille useaksi viikoksi ja ha-luavat, että yhteinen avustaja hoitaa sinä aikana kukat ja kat-soo päälle.

Asutopula ratkaisu

Taloyhtiön apurouva otti tehtävän vastaan, koska oli asutopulassa. Vuokraa hän maksaa sen verran kuin talonmiehetkin maksavat asunnoistaan eli tavallista vähemmän. Samalla hän sitoutui hoitamaan pesutua ja sauna-asioita. Varsinaiset talonmiehen tehtävät siirtyivät kiinteistöhuoltoille.

"En uskonut, että näin kivasti menee. Alussa tuntui vaikealta, kun kaikki ihmiset soittelevat eikä oikein tiennyt minin ehti ja mihin ei", kahdeksan vuotta taloa palvellut rouva kertoo.

"Olen tyytyväinen", rouva vakuuttaa. "Ystävänä ja tuttavina eivät tätä hommaa ymmärrä. He ihmettelevät, kuinka minä voin sietää sellaista, että ihmiset soittelevat kesken kahvinjuonnin ja pyytelevät kaikenlaista", hän sanoo.

Ei rouva palveluallitruudesta huolimatta alistu mihin tahansa pomputteluun. Auttamisesta villi pitää olla joku tolkkua. Kerran joku asunto myydessään käytti häntä lupaa kysymään myyntialueina. Tästä apurouva suuttui kovasti ja kieltäytyi "valkoisesta orjakaupasta."

Kerran taas joku asukas pyysi riisipuroa ja hän sai sitä. Mutta ei ole saanut enää, koska hän maksoi puurostaan väkisellä niin paljon, ettei siinä ollut mitään järkeä.

-Anna-Leena Pyykkönen

Asiakkaiden lyöminen kielletty

Kiinan pääkaupungissa Pekingissä on entistä mukavampaa tehdä ostoksia, kun ei tarvitse pelätä kiukkuista myyjä. Uusi määräys kieltää myyjä-lyömisestä asiakkaita; mojuuruk-sen seurauksena on potkut.

Lyöntikiellon avulla pyritään kohenamaan pekingiläisten liikkeiden tilityä palvelua. Kaupunki lupaa myyjille palkanlisää ja järjestää erityisiä koulutuskursseja, joilla opetetaan kohteilemaan asiakkaita lempeämmin.

Maynard, Mass.

Meitä maynardilaisia kävi (muitakin kuin ohjelman esittäjiä) katsomassa arvokasta ohjelmaa ja kuulemassa myös, sillä siellä oli muutakin kuin Kissa Ulos kertauksena. Arvokas tilaisuus josta oli Raivaajassa hyvä selostus. Esityksen jälkeen siirryttiin alakertaan kahville ja tekemään tuttavuuksia. Siellä tapasi henkilöitä monilta eri paikkakunnilta. Tämän kirjoittajalla oli tilaisuus tavata nuoret, miellyttävät Raivaajan toimittajat Marita Cauten ja J.N. Ratila. Valdettin kuulumisia ja toivoteltiin menestyä eteenkinpäin. Allekirjoittanut on tavannut Raivaajan toimittajia Santeri Nuortevasta ja Frans Syrjästä alkaen, mutta silloin oltiin enimmäkseen vakavia sillä ajantah-ti oli silloin sellainen. Nyt on tultu huomaamaan kuinka mah-tava voima on suloisella hy-myillä.

Joku teki sanomalehdessä kysymyksen: Kuinka monta mailia on tietä Amerikassa? Phillips Robinson, Federal Highway Administration johtaja vastasi, että Amerikassa on tiedos-sa olevia katuja ja teitä 3,866,000 mailia.

Amerikka on siirtolaisten asutama maa. 1980 väestölas-kijat ilmoittivat, että 49,6 mil-joonalla on englantilaiset suku-juuret, seuraavaksi saksalai-sia, joihinkin sama määrä 49,2 miljoonaa, irlantilaiset ovat kolmannella tilalla 40,2 miljoonaa, Ranska 12,9 mil-j., Italia 12,2 mil., skotlantit 10 mil., Puola 8 mil., Hollanti 6,3 mil. Tusina muita kansallisuksia on sitten paljon pienempiä määriä. Pinnit siellä jälkipäässä, mutta maasta se pienikin ponnistaa!

Uusi terveysterveys kuuluu: Syö aamulla runsaasti kuin kuningas, iltalla niukasti kuin kerjäläinen!

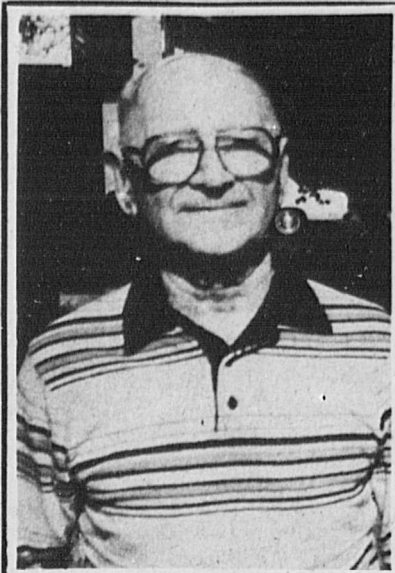
Ed-

Kallis kaupunki

Helsinki on Oslen ja Kööpen-haminan ohella niistä eurooppalaisia kaupungeja, joissa eläminen on tuntuvasti kalliimpaa kuin New Yorkissa. Näin osoi-ttaa brysseliläisen konsulttitoi-miston tekemä tutkimus.

Tutkimuksessa pyrittiin sel-vittämään elinkustannusten ta-soa Euroopassa matkalleen amerikkalaisen liikemiehen nä-kökulmasta. Dollarin ulkomai-sen arvon jatkuva nousu on hila-kan parantanut heidän tilannet-taan. Kun 1981 Euroopasta löy-tyi 14 New Yorkia kalliimpaa suurkaupunkia, nyt niitä on enää seitsemän - alussa mainittujen lisäksi Tukholma, Geneve, Wien ja Frankfurt.

Lukijoiden lohdutukseksi kerrotaankin, että ykkösiä kalliipaikan kilvassa ei vieny-t Helsinki vaan Oslo.



Edwin Allen

Edwin Allen, 92, Philadelphia, PA:sta on yksi Raivaajan monivuotisista lukijoista. Hän on syntynyt Mattilanniemiessä Juvalla elokuun 8, 1892 Eedvi Noposena. Kuvan lähetti Mr. Allenin tytär Aune Allen Jaf-fers, King of Prussia, PA:sta.

Don't picket!

We received a humorous complaint the other day about the fact that we haven't run To-rin poikki for a number of weeks now.

"What happened to 'Around the Market'?" asked one reader (recently of East Meadow, N.Y., now of Hancock, N.H.). "That was my favorite part of the Rai-vaaja, besides Moody's Diner & Cabins. I demand that it be in-cluded in future issues, other-wise I will be forced to picket."

Editor's note: Put down that sign. "Around the Market" hasn't appeared recently be-cause the Suomen Sosiali-demokraatti doesn't always ask questions which we think will be interesting to our readers.

Questions often concern is-sues that Raivaaja readers couldn't be expected to know too much about. It would take some time and space to give enough background information to ex-plain why a certain question was asked.

And sometimes the answers people give aren't very inter-esting. Yes, no, maybe, . . .

So, please don't think that we have given "Around the Market" up. It will continue from time to time.

Kaupunki löytyi

Brasilialaiset arkeologit sa-novat löytäneensä esihistorial-lisen, kiveä rakennetun kau-pungin, jota tutkijat ovat etsi-neet jo vuosikatojen ajan.

Sao Paulon arkeologisen in-stituutin apulaisjohtaja Aure-lio Abreu kertoi, että hän ja kaksi muuta tutkijaa löysivät In-ka-kulttuurin ajoilta olevan kaupungin Bahian osavaltion vuoristossa, noin 1,100 kilomet-riä pääkaupungista Brasiliasta pohjoiseen.

Abreun mukaan löydetty rau-niot eivät muistuta lainkaan Brasilian intiaanien rakennus-ta, vaan koostuvat "tarkkaan leikatusta kivestä, jotka on koottu ilman laastia Perun Inka-arkkitehtuurin tyy-liin."

Vastaavista raunioista on vuosisatojen varrella tehty ai-veluokittajia, aukaisemaan ko-timukse tarvitseville, ilahdutta-maan kanssamatkustajiamme puhelinsoittoilla, kirjella, vie-railulla ja jopa lahjoilla.

Meidän on kutsuttu palvelustöy-hin. Jos me, uskovaliset, te-killämme enemmän Jeesuksen esimerkin mukaan - jos me rakkaudessa "pesisimme lähim-mistemme jalkoja", mitään vaatimatta takaisin - niin yhteiskunnalla olisi vähemmän tehtävää. Jeesus meissä voi tehdä sen mitä ihmisinä emme ole kykenevä tekemään. Anta-kaamme Jeesuksen hallita Her-rana elämässämme!

Sinä, joka et tunne tai et hyväksy Jeesusta Vapahtaja-nasi, teet kuitenkin hyvin jos avustat lähimmäistasi. Mutta muista, että hyvät työt eivät sinua pelasta. Yksin Jeesus Kristus kelpaa Jumalalle, ja sinä, Jeesuksessa Kristuksessa, Tuiki Raamattua; opi tunte-maan Jeesus. Hyväksy hänet Vapahtajaksesi; hän rakastaa si-nua - juuri nyt! Jeesuksessa siunaantuvat kaikki sinunkin hyvät työt. Ihmisen suurin kun-nia maailmassa on olla Jee-suksen kanssapalvelija - "jal-kojen pestäjä".

1984 JOULUNUMEROT

Florida, Ohio, Maine, N.H., New York City, New York State, Conn., Delaware & Md. marrask. 29 p., '84
Massachusetts jouluk. 6 p., '84
Yleinen jouluk. 18 p., '84
Fitchburg jouluk. 20 p., '84

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO
Tel. 836-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Mamorisia ja graniittisia hautakiviä
BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja
Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

ARVO PAANANEN
Funeral Director
131 SOUTH LAKESIDE DR.
LAKE WORTH FLORIDA
Puhelin 582-6633

MOODY'S DINER and CABINS
Erikoisia päivällisiä. Crub-palvelus
KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

ACE HARDWARE
1212 LANTANA RD.
Lantana, Florida 33460
"We stock sauna heaters"
Puh. 585-0247

Lake Worth Banking Center
114 North J Street
Lake Worth, Florida
(305) 586-4600

Southeast Bank
MEMBER FDIC

AMERICAN FINNISH TOURIST CLUB

301 Central Blvd. Lantana, Fla

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen jär-jestämänä.
Ilmastoitu haali, nyvä musiikki, iloinen ystävien se-ura: Torstoina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma-ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä, riisipuu-roa hedelmäkeltton kera ym.

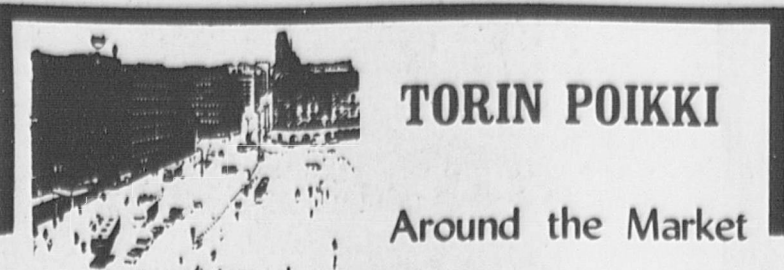
Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves



Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia tyytetyä pyydettyä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjoitavakka, jossa yli 1000 valikointia
Junamatkoja appelsiinitarhaan

Avoinna 7 päivää viikossa:
Maanant. lauant. klo 9 ap. - 5:30 ip. Sunnuntaisin klo 11 - 5 ip.
8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. 734-4800



Onko sinulla huolia?

Do you have any worries?

Many papers feature a column which shows what people in the street are thinking about the various issues of the day.

Here we present the Suomen sosialidemokraatti's version of "the man in the street." It gives us a chance to find out what the people of today's Finland are like. The question was asked on the streets of Helsinki.



Inni Oksanen



Eino Pulkkanen

-Aina pientä huolehtimista. Tärkeimmät kuitenkin ovat jär-jestyksessä kun on asunto ja työpaikka. Maailman meno tie-tysti huolehtaa. Sodan uhka, y-dinaseet.

Some small worries all the time. The most important mat-ters are in order since I have a home and a job. The world situation worries me. Threat of war and nuclear weapons.



Teppo Johansson

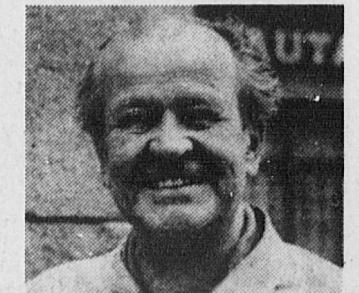
-Ei nyt, kun juuri olen saa-nut uuden pojan. Äiti ja vauva voivat hyvin. Tilavampaa asun-toa nyt katsellaan kasvavale perheelle. Kallitit ovat, se vähän huolestuttaa.

None right now because I have a newly born son. Both mother and baby are doing fi-ne. We are looking for larger living quarters for our ex-panding family. Housing is so expensive and that worries me somewhat.

on mahdollisimman kaukana hurmoksellisista liikkeistä, jotka nekin tietysti ovat rie-luhuneet Pohjanmaalla. Körtti-läisyys on kaikkea prameilua ja trossailua vastaan.

Toisaalta körttiläisyys on yk-silökeskeinen usko, joka pari-kymmentuhattapäisistä kesäseu-roista huolimatta painottaa hy-vin luterilaisista omakohtaisia ratkaisua. Sekä vetosi näihin "itsellisiin".

Taivasta on Pohjanmaalla paljon, ja - vaikka se korke-alla onkin - se painaa.



Jussi Tenkku

-Ikään katsoen menee aivan hyvin, ei ole huolia.

Taking my age into consi-deration everything is fine. No worries.

Remember, Raivaaja makes an excellent Christmas gift.

JOULUTERVEHDYKSIÄ

Tervehdi ystäviäsi Jouluna
Raivaajan välityksellä

\$10.00 ILMOITUS

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Toivottaa: Nimi
Katuosoite
Kaupunki

\$5.00 ILMOITUS

Hyvää Joulua ja Onnea alkavalle vuodelle

Toivottaa: Nimi
Katuosoite
Kaupunki

Hinnat:

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja osoite

Lähetä Joulutervehdys ensitilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, Ma 01420

The Finnish-American

RAIVA AJA



KALENTERI

MASSACHUSETTS

- Nov. 24--John Aho, poet, will autograph his book of poems, "A Butterfly in the Greenhouse", 10 am. to 1 pm., Sam Thorpe Gallery, Elm St. (Rt. 13), Townsend.
- Nov. 26--Workers' Credit Union annual shareholders meeting, 7 p.m., WCU, 815 Main St., Fitchburg.
- Nov. 27--Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Elm St., Fitchburg.
- Dec. 1--Holiday Fair, 10 am. to 2 pm., Kaleva Home, 107 Mechanic St., Fitchburg. Baked goods, crafts, lunch and a "yard sale" in the cellar.
- Finnish Independence Day Ball, Saima Park, Fitchburg. Cold buffet. Music by Hi-Lites.
- Dec. 2--Pikkujoulu celebration at Finlandia Foundation International Institute, 287 Commonwealth Ave., Boston.

MICHIGAN

- Nov. 25--Swedish Arpi Concert, 3 p.m. Finnish Center, Farmington Hills.

NEW YORK

- Oct.--Nov. 27--Exhibition, "Alvar Aalto: Furniture and Glass," The Museum of Modern Art, 11 West 53rd St., NYC.
- Nov. 13-Dec. 21--"Blue Stone", an exhibition of watercolors by Finnish artist Ulla Rantanen, American-Scandinavian Foundation Gallery, 127 East 73rd St., NYC.
- Dec. 8--Tribute to the Birthday of Jean Sibelius The Sibelius Society Ltd. presents a recital of Finnish music, 2:30 p.m., Donnell Library Center of the New York Public Library, 20 West 53rd St., NYC. Sarah Grunstein, piano; Alex Sobolevski, violin. Free admission.

On Learning Finnish

by P. Josephson

A student of Finnish may at first be struck by the great length of many words and the fewness of the two-, three- and four-letter words which form such a prominent feature of English. This length of the words is due in part to the fact that a long word in Finnish corresponds in meaning to a group of words in other languages. Thus such a construction as "totelemattomuudestaan" is perfectly ordinary in Finnish, and this particular word means "because of his lack of obedience," and may be readily separated into elements thus: "totele-", obey; "totelema", obeying, obedience; "totelemattom-", disobedience; "totelemattomuudesta-", from disobedience and "-nea", his. The number 567,941 reads simply "viisisataakuusikymmentäseitsemäntuhattayhdeksänsataaneljäkymmentäyksi!"

A typical feature of the phonology of Finnish is the phenomenon known as vowel harmony, according to which no front vowel (ä, e, y) may stand in the same word with any back vowel (a, o, u); thus "halu" (desire, eagerness) and "halussa" (in the desire) contrast with "häily" (clamor, tumult) and "häilyssä" (in the clamor); note the -ssa as opposed to -ssä. Another typical feature is consonant gradation (referred to at times in jest as consonant degradation), examples of which include "vati" (basin as opposed to "vadiisa" (in the basin) and kukka (flower) as opposed to kukassa (in the flower). Gradation at times involves complex phenomena, as in "laki" (law) and "laissa" (in the law) or "hylje" (seal) and "hylkeessä" (in the seal). Both features are conditioned by the distribution of vowel and consonant sounds in Finnish words.

Raivaajan kirjakauppa

Shop Raivaaja's Bookstore for your Christmas gift giving
Tuohela and other poems by Aili Jarvenpa

"Aili Jarvenpa's book of poems, TUOHELA, is a celebration of music. Her lyrics shed clear light on all that is paramount and essential. They sing of survival. Foremost, they sing of her Finnish heritage." Paperback \$3.50

Half Immersed and other poems by Aili Jarvenpa

"Aili Jarvenpa's poems give insight to the joys of a tender childhood on a Minnesota farm with her Finnish immigrant parents; to a mother who longed for her homeland, yet sang as she prepared the sauna, baked the pulla, fed the birds and gardeners, but hid in anguish from the butchering barn." \$4.50

Blueberry God, The Education of a Finnish-American by Reino Nikolai Hannula Paperback \$5.95

Sisu-"Even Through a Stone Wall," the exciting autobiography of Oskari Tokoi, the first premier of Finland, \$6.00

Salt of Pleasure: Twentieth Century Finnish Poetry, edited and translated by Aili Jarvenpa

"This handsome volume contains the work of 26 twentieth-century Finnish poets, few of whom are much known outside of Finland and many of whom are major poets by any standard--including Eino Leino (the father of modern Finnish poetry), Eeva-Liisa Manner, Eeva Kilpi, Paavo Haavikko, and Pentti Saarikoski. Twenty-five poems are presented in both Finnish and English versions, each poet is generously represented." Paperback \$7.50

The Finnish Cookbook by Beatrice A. Ojakangas

"400 old-country recipes including delicious baked goods, pastries, vegetable pancakes, fish, sausages and the sensational coffee table." \$8.95

Focus on Old Houses of Ashburnham by Kaino Kauppinen Waltari

Read about the historic houses to be found in this north central Massachusetts town. Many of them were owned at one time by Finnish immigrants. Paperback \$10.00

The Finnish Imprint: A New England Experience, Edited by Dr. Liisa A. Lledes.

An extensive reference book on the history of the Finns in New England.

RAIVA AJA PUBLISHING CO.

P. O. BOX 600

Fitchburg, MA 01420

Add \$1.00 postage per book (\$1.50 for The Finnish Imprint) and 50¢ for each additional book shipped to the same address. (Massachusetts residents add 5% sales tax.)

The Finns of Montcalm

by Walter M. Poti



Chapter VI FROM PRIVY TO SAUNA

It was a beautiful, sunny, but crisp, winter day when the family, Mother, Father and Helga, cranked up the Willys Overland truck which now replaced the worn-out old horse and buggy, and were on their way to Newport. There would be big doings at the Finn Hall. The family had for weeks looked forward to seeing a Finnish play, and in renewing old acquaintances.

Grandmother, affectionately called Mummum in Finnish, had elected not to go, choosing the comfort of the hearth to the possible discomforts of the trip, for after all, she would not be alone long since the family would return home late that night.

About the time Act One of the play was over, the clear weather had changed to snow. By midnight a raging blizzard was at its worst. To drive home now was out of the question. The family had no choice but to stay with friends until the storm abated. They were not worried about Mummum knowing that she was safe and sound.

Sipping her morning coffee, Mummum, hearing the howl of the wind and the rattle of the windows, was worried for her children who were now probably stranded and frozen somewhere out there in the storm. She felt guilty, for here she was, warm and cozy, out of reach of the malice of the storm.

She refused to obey as long as she was able, the most basic call of nature, dreading the necessary but unavoidable trip through the storm. But, admitting that she was the loser, she pulled on the high winter boots, buttoned her heavy overcoat, steered herself and stepped out into the Arctic rage.

Blinded by the swirling snow, her groping, numbed fingers finally managed to find and open the latch to the door of the frigid, wind shaken, isolated shack which was her destination.

In a blizzard, when angry blasts of Arctic winds blow the snow straight up through the hole with icy freezing fingers, like a stinging wall of sharp needles, the outdoor privy is no place to dawdle. Mummum did not dawdle. She fought her way back to the kitchen door as fast as her old legs would go. The capricious wind beat her to it, slammed the door shut, and firmly locked.

She tried the nearest window, it was locked, and would not open. She tramped through the deep snow around the house, hoping that a window might have been left unlocked. None would open, they were all either locked or frozen shut. Knowing that the second floor windows had no locks, she dragged the rickety homemade ladder from the woodshed and after a good deal of struggling against the wind, managed to lean it against the wall, just barely in reach of an upstairs window.

She had never climbed a ladder in her life, but now she must, she had no choice; either freeze or climb. Looking up and placing one foot on the bottom rung, she shuddered more from fear than the cold. But step by agonizing step she could now reach the window. Although the window had no lock, it would not budge. The wind had played her another dirty trick and had frozen the window shut.

She looked down and almost lost her grip on the ladder, overwhelmed by panic. She raised her voice above the howl of the wind and prayed to the Almighty for help.

Gritting her teeth, her Finnish "Sisu" now took control, brushing away her panic. Not daring to look down, she gingerly reached down with one foot to find the next lower rung. At long last her groping foot found no rung, but only the now more than welcome, deep snow.

She looked up the hillside toward the barn, knowing that there among the farm animals was warmth and safety. But the snowdrifts were too deep and she knew she would never make it. The sauna, much closer, and on a level with the house was her only refuge.

The still, stagnant air inside the sauna seemed even more frigid than the driving wind. She found the matches, and after several false starts, had a brisk fire burning in the field stone fire box. The sauna had no smoke stack or chimney. As the acrid wood smoke rose up, blue and thick, it was trapped beneath the ceiling and could find its way out only through the narrow opening left for that purpose between the roof and the wall.

The family truck, with spinning wheels, crawled, sliding and slipping up the hill, finally within sight of home. The farmyard was enveloped in swirling smoke and the family feared in horror that the house was on fire. With great relief they saw it was only smoke from the sauna. They knew something was very wrong, what with the ladder leaning against the house and the smoking sauna. They rushed into the kitchen calling loudly for Mummum, Mummum! They must find her and hurried to the sauna.

They found her crouched on the lowest bench, her head bowed between her knees, barely below the dense smoke, choking and gasping. They half-carried her outside. The blowing, freezing wind, which had played such bad tricks on her earlier was now a welcome friend. A few quick exhilarating gulps and the patriarch of the family was back to her usual healthy self.

Over a warming cup of coffee, Mummum told of her day's experience. The family listened sympathetically and punctuated her story with their ohs and ahs, until...

In her advanced years, Mummum, in spinning her yarns, would sometimes be so carried away that she would invent happenings just to prolong the story. It was now, when she started to tell about the half-frozen skunk that had also taken refuge in the sauna, that the family, with smiles and knowing winks, tiptoed out of the kitchen.

Between the heat of the stove and her exhaustion, Mummum was getting very drowsy. She mumbled how the skunk had sidled up to her and how she had stroked its head and scratched its ears so that it purred like a kitten. Closing her eyes, and now half asleep, she muttered "Ei koskaan saa harjata haisunäätäin karvaa väärin suunta." (Never stroke a skunk's fur in the wrong direction.) Next week: Chapter VII TWINGE OF CONSCIENCE and EPILOGUE

Siberia in Satakunta?

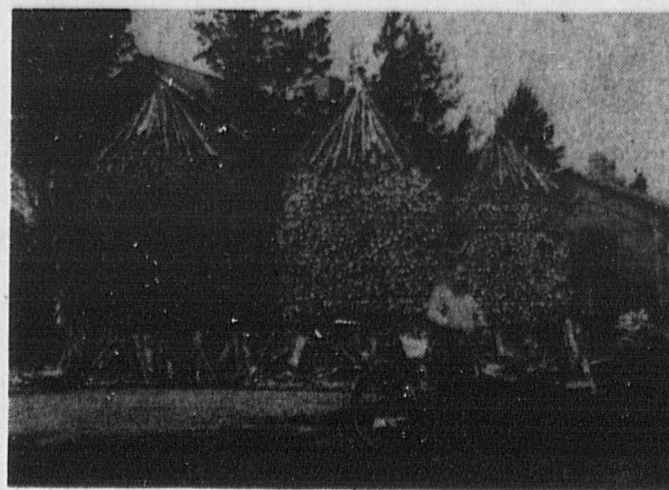
by Roy Helander

Those of us in the Boston area are getting used to seeing our city used as the setting of so many modern films and television shows. "Cheers" and "St. Elsewhere" are two leading TV shows with Boston settings. We recently saw Paul Newman in the movie "Perfect Alibi". It does give one a kick to see familiar back-grounds in a movie and thus it adds a degree of truth to the whole undertaking.

I remember some years ago that my wife and I always met in a particular coffee shop on Tremont St. after having separated for a day's shopping in Boston. Lo and behold, one Saturday as I approached the location of our tryst, I found Rajia in a crowd of people peering into the shop where they were filming "The Friends of Eddie Coyle".

It is a different sort of kick that comes from seeing all those many movies dealing with Russian scenes that have really been filmed in Finland. I can almost name the streets up behind the Suur Kirkko that so often pass for a revolutionary Moscow.

And the scenes of open fields and railroad trains from "Dr. Zhivago" to "Reds" always suddenly jolt one from the Russian scene to Kainuu or wherever that particular scene was shot. Finnish actors suddenly appear in bit parts, even leading



Logs were piled in front of the homes of those residents of Reposaari who didn't want their homes to be painted for the movie "White Nights."

lady Ansa Ikonen in one of the spy films as an old matrushka.

Now they are at it again. Since the "Gorky Park" incident closed the use of Helsinki areas as Moscow locations, film makers are now finding other parts of Finland to be proper for their Russian films. The latest is the filming of "White Nights" by Columbia Pictures in Reposaari, outside of Pori.

This film, starring Isabella Rossellini (Ingrid Bergman's daughter) and Mikhail Baryshnikov (father of Jessica Lange's daughter). The desired scene is a small village in Northern Siberia. It has taken quite a bit of disguising streets and buildings, however. Houses

have been painted a dirty gray and paved streets have been covered with tons of soil. Those homes whose owners refused the paint job have been camouflaged with painted scenery or very typically Russian piles of logs.

A village store has been fitted into the town high school with antique panelling and flooring of English sandalwood. The lower school and medical center are being used also. The deal between Columbia Pictures and the town government of Reposaari calls for restoring each building back to its original condition. Not a bad way of getting a new coat of paint or two for both municipal and privately owned buildings.

Sauna

a way of life

Sauna is a way of life to the large Finnish community in Northern Massachusetts. Bob and Wendy Feen of Feen's Country Living invite you to share in this ancient tradition of sauna.

Here in Massachusetts, as well as in Scandinavian countries, sauna is more than just a form of therapy. It is part of culture. To be invited to take sauna in a Finnish home is the highest form of invitation. Bob and Wendy respect this tradition by taking a great deal of care in offering you only the highest quality sauna heaters and accessories.

Feen's Country Living, Twin City Mall, Leominster, Mass., represents Tylo sauna heaters. In their new, spacious store they have constructed a model sauna and display all kinds of sauna accessories. These make welcome gifts for sauna owners. See Feen's ad in this issue.

Besides sauna stoves, Feen's sells wood burning stoves, fireplace equipment, many different kinds of coffee beans, everything needed for brewing your own beer, and hundreds of kitchen utensils.

Why not stop in and browse around?

R. W. BICKFORD
INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street Ashburnham, MA 01430
Telephone 827-5909

Smith Funeral Home
ELDEN J. BJURLING
69 Vernon St. Gardner, Mass.
Tel. 632-0377

MAY FUNERAL SERVICE
HAUTAUSTOIMISTO
WINSLOW F. MAY, johtaja
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, Mass.
Puhelin 762-1509

NIPPA SAUNANKIUKAITA
Laatuvalmistettua sitten 1930
Saunankiukaita, Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstoves ja saunan tarpeita
Nopea toimitus: Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213, Bruce Crossing, MI 49912 (906) 827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Ebullient Finn on Cal basketball team

by Shelley Smith

BERKELEY - You know the scenario. The painfully shy foreigner comes to America, keeps his eyes lowered, his statements brief and tries to dress like the wallpaper so he won't be noticed.

Don't make the mistake of putting Karl Kulonen, a 6-foot-5 guard from Finland, in that category. The newest freshman guard on the University of California's basketball team defies all attempts of stereotypical description.

"Finland's version of Billy Idol," offered center-forward Vince "Buzz" Butler as he introduced Kulonen at yesterday's team luncheon.

"He took a shot in practice last week that missed," said Cal coach Dick Kuchen. "I stopped practice and said, 'Karl, what happened?'"

"He said, 'Coach, it is so cold in here.' I could take that from anybody else, a player from Miami or something, but here's a kid who grew up near Helsinki and he's cold in California?"

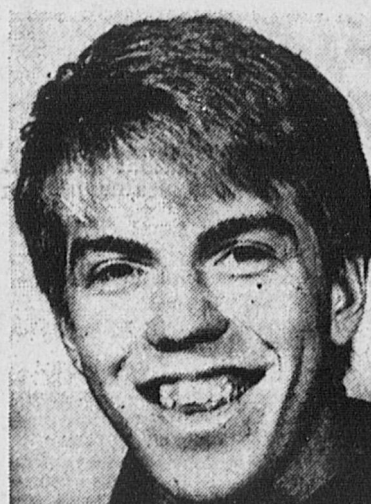
"He told me all summer he was going to shave his head before every game," said team manager Matt Bernstein, who Kulonen lived with while taking English classes. "I thought about this luncheon and I told him maybe he should ask the coach first."

"Then after he shaved it two weeks ago, he was going to charge 10 cents to rub his head forward and 25 cents to rub it backward," Bernstein said. Offers Kulonen: "They told me that if I just be myself I will fit in fine here."

Kuchen found his Finnish guard in the summer of 1983 while coaching a Pacific 10 Conference all-star team in a tournament in the Soviet Union. Kulonen scored 10 points in Finland's 78-65 loss to the Pac-10 squad, and he caught Kuchen's eye.

"I had Stan Morrison (USC's coach) with me and I wondered if he was thinking what I was thinking," Kuchen said.

Kulonen said he had always dreamed of playing in the Uni-



Karl Kulonen

ted States, and was overwhelmed when he was contacted also by BYU, Iowa and Hawaii. He chose Cal because he liked Kuchen and he liked the idea of playing in California ("I like Magic Johnson").

Playing international ball has given Kulonen experience, but the 30-second shot clock he was used to has given him troubles at Berkeley.

"I need to learn to slow things down and think more," he said. "Sometimes I play too fancy, too. The people at home, they like when we do behind-the-back passing, but the coaches here don't like that so much. Kulonen, who would have entered the Finnish army had he not come to America, also was a member of his country's ice hockey team. His brother, Timo, is a member now and could be destined for the NHL in two or three years, according to Kulonen.

"I was playing both, but on the basketball team there came a trip to Spain, so I chose basketball," Kulonen said. "There's no doubt he's a really great player," said senior guard Jeff Thilgen. "He's got a lot of talent and he's getting used to our program more and more. He's an explosive offensive player, he just has to learn our system."

-San Francisco Examiner

Huhtala Oil Company
East Templeton
Puh. 632-1221
Perustettu 1945
Uudet asiakkaat tervetulleita
Yli 35 vuotta ammattitaitoista palvelua.

KESKUSTASSA SUAJITSEVA
FRANK H. MILES COMPANY
1158 MAIN ST. HOLDEN MA
Hautausmaailuksia vuodesta 1896

LYDON & HAASE CO.
209 Fulton Street, Norwood, Mass. 02062 769-0719
KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ JA LÄMMITYSLAITTEITA
Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan... Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastajia. Kitchenaid astianpesukoneita.

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.
135 Main Street, P.O. BOX 309
Valittu myös kiinteistöjä
Westminster, MA
Puhelin 874-2921

FITCHBURG

JA YMPÄRISTÖ

JOULU LÄHESTYY!

Muistakaa ensitilais-
sa lähettää jouluterveh-
dyksenne Raivaajan
konttoriin. Osoite: P.O.
Box 600, Fitchburg, MA
01420.

Tulevia tilaisuuksia

KULTAISEN IÄN KERHO
kokoukseen joka tiistai klo 2 ip.
Elm St. Lähetysseurakunnan
seurakuntasalissa Fitchburg.

FACS järjestää Suomen
Itsenäisyyspäivän tanssit jou-
lukuun 1, 1984 Saiman Pui-
stossa, Fitchburg, MA. Kylmä
seisovapöytä. Liput maksavat
\$5,00 ja niitä myydään ovella.
Musikista huolehtii Hi-Lites.
Kaikki tervetulle!

Worker's Credit Unionin vuo-
sikokous pidetään maanantai-
na, marraskuun 26, 1984 klo
7:00 ill. pankin tiloissa, 815
Main St., Fitchburg, MA

Much Ado, muusikkojoukko
joka esittää Keski-ajan ja Re-
nessanssikauden musiikkia al-
kakauden asuissa ja aikakaudel-
le tyypillisillä instrumenteilla,
pitää ilmaisen joulukonsertin
sunnuntaina, joulukuun 2 p:nä
klo 3:00 ip. Fitchburgin Kau-
pungin Kirjastossa, 610 Main
Street, Fitchburg, MA. Paik-
kavaraukset voi tehdä marrask.
26 päivän jälkeen soittamalla:
34509635.

NIMIPÄIVÄ

Marraskuun 27 p. Hilka
Marraskuun 28 p. Heini
Marraskuun 29 p. Aimo
Marraskuun 30 p. Antti, Antero,
Atte
Joulukuun 1 p. Oskari
Joulukuun 2 p. Anelma,
Unelma
Joulukuun 3 p. Vellamo

Social
Security
TIETOJA

SSI kelpoisuus

"Sosiaalisia lisäavustuksia
(SSI) saavien 65-vuotiaiden tai
vanhempien, sokeriden tai mak-
sausten henkilöiden kelpoisuut-
ta tarkastellaan uudelleen jo-
ka vuosi", sanoo Fitchburgin
Social Security viraston alue-
johtaja Frank A. Battistelli.

SSI on Social Securityn a-
lainen federaalinen ohjelma,
mikä auttaa sellaisia joilla
on vähäiset tulot tai hyvin vä-
hän henkilökohtaisia omaisuut-
ta. Varat SSI makeuihin saa-
daan US valtionvarainminis-
teriöltä eikä Social Security
verolista.

Edelleen tarkastelun avulla
voidaan varmistaa, että mak-
sua saavat henkilöt ovat ni-
hin oikeutettuja tai että he saa-
vat tarpeellisen määrän lisä-
avustuksia.

SSI maksun suuruus riip-
puu henkilön tuloista sekä a-
sumisjärjestelystä. Maksuja
saavien henkilöiden tulee vä-
littömästi ilmoittaa muutoksista,
mitkä saattavat vaikuttaa
maksuihin.

Näiden vuotuisten tarkaste-
lujen avulla voidaan varmista-
ta, että niitä annetaan vain
kelvotetuille henkilöille. Mak-
sua lopetetaan välittömästi, el-
lei kyseinen henkilö suostu tä-
hän tarkastusprosessiin.

Lisätietoja saa ottamalla yh-
teyden Fitchburgin Social Se-
curity toimistoon, 881 Main St.,
Fitchburg, MA.



Donald A. Upton, United Cooperative Farmers yhtiön Liikkeenhoitaja, perustuksen kaivamist-
laisuudessa.

Perusta kaivettu: UCF rakennuspuuhissa

United Cooperative Far-
mers yhtiön (UCF) haave
on vihdoin alkanut toteu-
tumaan sillä viime viikon tor-
sina pidettiin firman uuden
toimisto - ja liikerakennus-
sen perustan kaivamistilaisuu-
silla, missä Fitchburgin
kaupungin vesilaitos toimi lä-
hes vuosisadan päivät.

Torstailaamuna UCF:n ja
rakennusfirman edustajat yh-
dessä Fitchburgin kaupungin
virkaikojen kanssa isivät la-
pionsa maahan. Vain muutamia
minuutteja myöhemmin työläi-
set ryhtyivät tosissaan kai-
vamaan perustaa paikalle ra-

kennettävää 18,000 neliöjajan
suuruista rakennusta varten.

Suunnitella olevan raken-
nuksen kustannusarvio on n.
2 miljoonaa dollaria ja raken-
nustöiden uskotaan kestävän n.
kaksi vuotta. Ensimmäisen ra-
kennusvaiheen aikana raken-
netaan toimistorakennus ja sen
on määrä valmistua ensi vuo-
den toukokuuhun mennessä.

Rakennustöitä jatketaan vuo-
den 1985 kesällä aina vuoteen
1986 asti. Sinä aikana raken-
netaan varastotilat, lämmitys-
huone, huoltotilat sekä jauha-
tustilat.

Firma uskoo voivansa pes-
tata 25 - 30 uutta työläistä
laajennustöiensä johdosta.

H.W. Aho rakennusurakoitsi-
jafirma vastaa rakennuspuuhis-
ta.

UCF on perustettu vuonna
1928 ja nykyisellään sen pal-
veluksessa työskentelee noin
90 henkilöä. Se jakaa eläin-
ten ruokaa kautta Uuden En-
gannin alueen. Fitchburgin myl-
lyn lisäksi firmalla on kaksi
muuta myllyä, Toinen East
Deerfield ja Cumberland, Mai-
neessa.

Kuolleita

TEMPLETON, MA - William
Liukkonen, 61, 48 Highland
Ave., Baldwinville, kuoli mar-
rask. 7, 1984 kuorma-auto-on-
nettomuudessa saamiinsa vam-
moinhin.

Hän oli syntynyt Temple-
tonissa Otto ja Anna (Arpa-
nen) Liukkonen poikana. Hän
oli Toisen maailmansodan so-
tavederaani.

Kaipaamaan jäivät vaimo
Wilma J. (Johnson) Liukkonen,
poika Roger E. Liukkonen,
Baldwinville; tytär Alleen M.
Truman, Austin, Teksas; sisko
Eva Cobb, Philipston, sekä
kaksi lastenlasta.

Hautausmaasta huolehti Smith
Hautausmaastoimisto Gardnerissa
ja hautausmaahan, Baldwin-
villessä.

WESTMINSTER, MA - Mrs.
Laila (Sutela) Streeter, 61,
5 Eaton St., kuoli keskiviik-
kona, marraskuun 14, 1984 Hen-
ry Heywood Memorial sairaal-
lassa, Gardner, MA:ssa.

Kaipaamaan jäivät avio-
mies Elmer E. Streeterin ja
äidin lisäksi neljä poikaa, Ro-
bert E. Streeter, East Green-
ville, PA; Larry M. Streeter,
Westminster; Roger A. Streeter,
Zephyrhills, Fla ja Gary
W. Streeter, Westminster; tyt-
tär Judith A. Rivers, West-
minster; velli Edward Sutela,
Westminster; sisko Sylvia I.
Pheps, Westminster sekä II
lastenlasta.

Hautausmaasta huolehti Bos-
kin Hautausmaastoimisto Fitchbur-
gissa ja hautausmaahan,
Pine Grove hautausmaahan,
Templetonissa.

Hän oli syntynyt Fitchbur-
gissa huhtikuun 17, 1923 Hel-
mi (Lehtinen) Sutela Cowdrey
ja edesmenneen Eino S. Sute-
lan tyttärenä. Hän asui suu-
rimman osan elämästään West-
minsterissä.

KIRKOLLISIA UUTISIA

Elm St. Lähetys-
seurakunta

Sunnuntaina, marrask. 25
p., klo 8:30 ap. radiohartaan
NEW LIFE - asemalta WEIN
am - 1280, Fitchburg. Juma-
lanpalvelus klo 9:30 ap. saar-
naa pastori David Wuori, KI
10:30 ap. kahvi- ja mehutarjoil-
lu. Pyhäkoulu klo 10:45 ap.
kaikenikäisille.

Tiistaina, marraskuun 27 p.,
klo 7:30 ill. Aikuisten kuoro-
harjoitus. Klo 7:30 ill. Viikko-
illan hartaustilaisuus. Kah-
vitarjoilun kutsuntaa Mrs. Hel-
mi Johnson.

Messiah Luterilainen
seurakunta

Lauantaina, marrask. 24 p.,
klo 10:30 ap. Jr. ja Sr. Lut-
heriläiset kokoontuvat,
kirkolle ja menevät keilaa-
maan sekä pitävät pizza-par-
ty.

Sunnuntaina, marrask. 25 p.,
EI ole suomi. jumalanpalve-
lusta. Klo 9:15 aam. Sunnuntai-
koulu. Klo 9:15 aam. Aikuisten
raamattutunti. Klo 9:30 aam.
Sr. Korkeakoululaisten raamat-
tunti. Klo 10:30 aam. Englan-
nink. jumalanpalvelus (suom-
enkielinen naiskuoro laulaa)
ja lopuksi tarjoillaan Potluck-
lounas seurakunnalle.

Luterilainen tunti radiolaan
sunnuntaisin Leominsterin ase-
malla WCMX, 1000 - klo 9:45
aamulla suomenkielillä.

Bethel - seurakunta

Suomenkielinen radiohar-
taus, Hyvät Uutiset, lähetetään
joka sunnuntai- ja maanantai-
aamulla WEIM - 1280, Fitchburg, klo
8:45 (aamulla).

Yleinen (suomenkielinen) ju-
malanpalvelus pidetään Kaleva-
Kodissa, 107 Mechanic Street,
Fitchburg, sunnuntaisin, alkaen
klo 2 ilta-päivällä. Erikoistilai-
suksista ilmoitetaan aina tar-
peen mukaan.

Tiedusteluja seurakunnan
toiminnasta voidaan tehdä otta-
malla yhteyttä Yrjö Kainuun, puh.
342-7155 tai Liisa Liedekseen,
puh. 342-4474.

Taidetta ja runoutta
tarjolla

Paikallinen taidemaalari
Sam Thorpe ja runoilija John
Aho antavat näytteitä taidoi-
taan kahtena peräkkäisenä lau-
antaina, marraskuun 24 ja jou-
lukuun 1 päivänä klo 10:00 aam.
- klo 1:00 ip. Sam Thorpe gal-
leriasa, Elm Street (Rt. 13),
Townsend, MA.

Mr. Thorpe esittelee öljy-
värimaalauksiaan ja Mr. Aho
on valmis varustamaan nimi-
kirjoituksellaan runokokoel-
mansa "A Butterfly in the
Greenhouse".

Tilaisuudet ovat maksutto-
mat.

CONGRATULATIONS

TARMO

on your 70th birthday

Nov. 25

With love

HELEN, JEANNE, STANLEY

TYLO saunakiukaita

SAUNA TARVIKKEITA

Löylykauhoja, puuämpäreitä,
lämpömittareita, valaisimia,
saunaharjoja ja -saippuita,
pesusieniä, mattoja, sauna-
hameita ym.

Gourmet-osastollamme tuhansia lahjaksi sopivia keittiötarvik-
keita, paahdettua Mocca ja Columbia kahvia sekä monia mau-
stekahvilatuja. Lisäksi puuliesiä, takkatarvikkeita, kauniita
postilaatikoita ym.

Feen's COUNTRY LIVING

Twin City Mall, Leominster, MA 01453

(617) 537-4518 (MA only 1-800-922-8490)

Visa and Master Charge Postitus UPS kautta

HENRY J. LEBLANC Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St., Fitchburg, Mass. Puh 343-4853
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILJOITA

SAWYER-MILLER
FUNERAL HOMES

Howard J. Miller Director Phone All Branches 345-6778

Holiday Fair

Lauantaina, jouluk. 1 p.; klo 10:00 - 1:30
Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St.,
Fitchburg, MA

Kotitekoista kahvileipää, omenapiirakoita ja muita leivon-
naisia, käsitöitä, kukkia, kirpputorin, keitettyjä papuja ja
pannukakkua - lounas.

Lisäksi vanhaan tavarain kauppa kellarikerroksessa.

BETHEL SEURAKUNNAN

Hengelliset kokoukset

pidetään Kaleva Kodissa, Fitchburgissa, marrask.
21 ja 23 p:nä (keskiviikko ja perjantai) alkaen kello
7:30 illalla, sekä Juhlakokous Fitchburg Assembly
of God kirkossa (Ashby State Road) sunnuntaina, mar-
raskuun 25 p:nä, alkaen kello 2 ip.

Mukana kaikissa näissä tilaisuuksissa on pastori Matti Kumpulai-
nen (Florida) ja keskiviikon kokouksessa myöskin Kaarina Isokivi-
järvi ja Salme Kinnunen (Toronto) Tervetuloa Jumalan Sanan ääreen.

Workers' Credit Union

toivottaa

Hyvää

Kiitospäivää

amerikan - suomalaisille

asiakkailleen

"CELEBRATING OUR 70TH YEAR"

IT'S A GREAT COMBINATION...

WORKERS' CREDIT UNION



AND YOU!

An Equal Opportunity Lender

•815 Main St., Fitchburg 345-1021
•40 Fairmount St., Fitchburg 343-5810
•313 Pleasant St., Gardner 632-9200
•11 West St., Orange 544-2188

TANSSIT

SAIMAN PUISTOSSA

Lauantaina, marrask. 24. 1984
kello 8 - 12 yöllä

FINNSOUND

soittaa

KAIKKI TERVETULLEITA

Finnish American Club of Saima

MOORCROFT

HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, Ma.
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Honolulu Kutsuu!

Edustakaisin lento

Bostonista ja viikko hotellissa

GIT MATKATOIMISTO

VAIN \$578

69 Main St., Leominster
Puh. 537-4536

Suomea puhuva

MRS. BARBARA FANNING

voi auttaa teitä kiinteistön
ostoa tai myyntiä koskeissa
asioissa.

Myös arvot kiinteistöjä.

Kotipuhelin 345-5411

FOSTER HEALEY REAL

ESTATE, INC.

300 Main St., Fitchburg
Puh. 345-6511

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST FITCHBURG, MA TELEPHONE: 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means

Local or Distant



Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING

IN COMPLIANCE WITH FTC